

Յիշէ Քահանայապետն յայսմ թղթի գնախայիշեալն ՚ի նախորդէն իւրմէ Լուսինոսէ, եւ ողբալով զաղէտս գերութեան Երուսաղէմի, յորդոր լինի նմա ձեռն տալ Խաչակրաց եկելոց ՚ի փրկութիւն քաղաքին: Չատ ՚ի հաւասարէս՝ գրէ եւ այլ հակիրճ թուղթ առ կաթողիկոսն՝ որոյ խնդրեալ էր ՚ի Քահանայապետէն իւր օրհնեալ (միւտոն), եւ ասէ ոչ առաքել, քանզի կարող էր եւ ինքն կաթողիկոսն օրհնել: Այսպէս գեղեցիկ խոնարհութեամբ առաքինացեալ երկոցուն հայրապետացն, մին խնդրելովն, միւսն հրաժարելով:– Բան մի թղթոյ Քահանայապետին Իննովկենտեայ առ Լեւոն (յամի 1207) տայ գուշակել, եթէ եւ նախորդք Պարոնիս Հայոց թղթակցեալ էին ընդ գահուն Հռովմայ, ուր գտանին ասէ յիշատակք նոցին⁶⁹:

Ոչ են յայտ զի՛նչ պատասխանեցին թղթոցս Կլեմայ Գ՝ կաթողիկոսն եւ Լեւոն, եւ ոչ այլ թղթակցութիւնք. բայց միայն զի գրեաց սա ՚ի ձեռն նախայիշեալ հրեշտակացն՝ վասն խնդրոյ թագին եւ որդեգրութեան Հռովմական եկեղեցոյ (1196). եւ որպէս ասի՝ ընկալաւ նշանակ մեծի հաճութեան Քահանայապետին՝ թագ ոսկեղէն, զոր առաքեաց նա ՚ի ձեռն նոյն հրեշտակաց առ կայսրն Ենրիկոս, առ որ դէմ եղեալ էր նոցա, եւ

Հաւատամք՝ եթէ անմոռաց ունիմ ՚ի մտի զԼուսինոս Պապն, որոյ յիշատակն երանութեամբ, որ նախ էր քան զմեզ. ըստ խնդրոյ ձեր առաքեաց *Գիրք զՎարդաւորութիւն եկեղեցոյս Հռովմայ**. եւ վասն այսր՝ աւելորդ համարեցաք զՄիւտոնն որ ՚ի մէնջ օրհնի՝ ձեր Պատուականութեանդ առաքել. այլ յօժարութեամբ զքեզ՝ որպէս ճշմարիտ քրիստոնէայ պատուեմք, զձեր խնդրուածս լսեմք»:

* Թուղթ Լուսինոսի գրեալ է յՅ դեկտեմբերի 1184 ամի, ՚ի Վերոնայ քաղաքէ. ՚ի նմին ամի երեւի (յառաջին ամիսս) գրեալ մերոյս կաթողիկոսի առ նա, թերեւս եւ այլս եւս յառաջ քան զայն, որպէս է գուշակել ՚ի նախակարգեալ 4 ծանօթութենէ, եւ ՚ի նոյն իսկ ՚ի բանից Հայրապետին, յորս նշանաւոր եւ այսոքիկ... «Լրապէս ուրախ եմք հոգւով եւ մարմնով, յամենայն ժամ՝ յորս զգիրս ձեր լսեմք, եւ զպատգամաւոր հրեշտակս տեսանեմք, զուարճացեալ լինիմք, զի մեծանայք եւ բազմանայք հաւատով եւ խաղաղութեամբ. որպէս լուաք զամենայն գործոց ձեր ճշմարտութիւն, պատմեալ ՚ի ճշմարիտ եղբօրէս մերմէ՝ *Գրիգորէ արքեպիսկոպոսէ Փիլիպոսյոյտոյ*, որ ՚ի ձեմջ առ մեզ առաքեալ. զոր պատուեցաք արժանապէս. եւ յաղագս ձեր բարեաւ կալոյ՝ փառս տուաք գոհութեամբ Աստուծոյ... *Ոմովորոն* քեզ, եղբայր Վաթուղիկոս, *Պալիոն*, որ է առաջին ամենայն պատուոյ, եւ *Խոյրի զհմոյ զլիտոյ*՝ առաքեցի, զգեստ պայծառութեան եկեղեցոյ. զորս ընկալեալ քո ՚ի մէնջ՝ որպէս վայելչանաս յայսմ աշխարհի, նոյնպէս զօրասցիս պայծառանալ ՚ի հանդերձեալ կեանսն»:-

Տես եւ զբանս Լամբրունեցոյն եւ զՎարդանայ պատմչի, յէջ 466 եւ ՚ի ծանօթ. 3:

⁶⁹ Tu enim per cæteris prædecessoribus tuis, quorum extat memoria, specialius in nostra et Ecclesiæ Romanæ devotione persistis.- **Innocent III. Epist. V, 44.**